

Beslut om bildande av naturreservatet Karsvreta träsk i Österåkers kommun

---

(3 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Karsvreta träsk
Kommun	Österåker
Naturvårdsregister-ID	
Socken	Östra Ryd
Läge	Reservatet ligger ca 4 km sydväst om Åkersberga
Naturgeografisk region	24, Svealands sprickdalslandskap
Fastigheter	Svartgarn 2:134, Svartgarn 2:1, Svartgarn 2:186, Svartgarn 2:381, Svartgarn 2:192, Svartgarn 2:188, Svartgarn 2:189, Svartgarn 2:193, Svinninge 1:146, Svinninge 1:121, Svinninge 1:91, Svinninge 1:2
Markägare	Österåkers kommun, privata.
Areal	31,4 ha
Reservatsförvaltare	Österåkers kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Österåkers kommun att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga A, som naturreservat. Beslut om naturreservat vinner laga kraft när byggnadsplanen och § 113 förordnandet för delar av reservatsområdet har upphävts.

Naturreservatets namn ska vara *Karsvreta träsk*.

Syfte

Syftet med naturreservatet ska vara att bevara ett våtmarksområde med omkringliggande barrskogar och betesmarker och dessa livsmiljöers typiska växt- och djursamhällen. Den skyddsvärda arten större vattensalamander ska ha gynnsamt tillstånd. Syftet är också att bevara, utveckla och tillgängliggöra området för friluftsliv, rekreation och pedagogik.

Syftet uppnås genom att:

- Restaurera våtmarken så att dess ekologiska funktion och värden för den biologiska mångfalden ökar. Våtmarken ska behålla sin funktion som recipient för dagvatten.
- Områdets skogsmarker undantas från skogsbruk. Vissa delar lämnas för fri utveckling medan andra sköts med naturvårdande åtgärder.
- Dammar för vattensalamander ska restaureras och anläggas.
- Betesmarker och mader ska hållas öppna med bete och slätter.
- Områdets tillgänglighet för besökare ökas genom enkla friluftsanordningar

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Österåkers kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdes-skydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd,
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
3. gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, dämna, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning som inte har med skötseln och utvecklingen av reservatet att göra,
4. framföra motordrivet fordon,
5. anlägga väg, eller parkeringsplats,
6. uppföra byggnad, mast eller annan anläggning eller anordna upplag som inte har med skötseln och utveckling av naturreservatet att göra,
7. dra fram mark- eller luftledning,
8. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
9. införa för området främmande växter eller djur,
10. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning som inte har med information om naturreservatet att göra.

11. bedriva annan jakt än eftersöksjakt av skadat vilt
12. sätta uppstängsel annat än stängsel för betesdjur, som får sättas upp under förutsättning att genomgångar ordnas för allmänheten.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. anläggande och underhåll av särskilda entrépunkter, stigar och spänger,
3. stängsling för bete och hållande av betesdjur,
4. naturvårdande avverkning, röjning eller gallring enligt gällande skötselplan. Intäkter från avverkat virke tillfaller förvaltaren för användning i skyddade områden,
5. undersökningar av växt- och djurlivet och andra naturförhållanden i reservatet.

Åtgärderna beskrivs närmare i bifogad skötselplan, bilaga 2.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att

1. gräva, hacka, spränga eller på annat sätt skada berg, jord eller sten,
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller gräva upp växter som ris, örter, gräs, mossor och vedlevande svampar,
3. fånga eller bortföra salamandrar eller andra groddjur,
4. göra upp öppen eld,
5. cykla eller rida på reservatets markerade vandringsstigar,
6. anordna kommersiell friluftsverksamhet och tävlingar.

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att utföra de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt bifogad skötselplan, till exempel naturvårdande gallring eller våtmarksrestaurering och våtmarks-skötsel. Reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra nödvändig insamling för dokumentation av växt- och djurlivet.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då beslutet har anslagits och ingår därefter i Österåkers kommuns författningssamling. Ordningsföreskrifterna under punkt C ovan gäller även om de överklagas, i enlighet med 7 kap. 30 § miljöbalken.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer kommunen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § i förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm är Österåkers kommun förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet. Innan skötselåtgärd, som på ett avgörande sätt berör en privat fastighet, utförs ska förvaltaren samråda med fastighetsägaren.

Ett viktigt syfte med naturreservatet är att bevara och utveckla tillgängligheten till området. Därför kommer stigar, stättor, spänger och informationsskyltar att anordnas. Områdets storlek och bevarandevärden gör att det inte är lämpligt med lägerverksamhet eller kommersiella friluftsanslag.

Ansökan om dispens för reservatsföreskrifter ska hanteras av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Upplysningar

Kommunen erinrar om övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön, av vilka kan nämnas följande:

- Bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti inte får löpa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid eftersöksjakt.
- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § miljöbalken.

- Förbudet att plantera ut fisk eller kräftor utan tillstånd från Länsstyrelsen (SFS 1994:1716)
- I länet råder markavvattningsförbud enligt 11 kap 14 § miljöbalken

SKÄLEN FÖR KOMMUNENS BESLUT

Beskrivning av området

Naturreseptatet ligger ca 4 kilometer från Åkersberga tätort och mitt i Svinninge. Det är ett förnyelseområde med snabb omvandling och förtätning. Detaljplaneläggning och utbyggnad av kommunalt VA med högre vägstandard möjliggör avstyckning av fastigheter och tillkommande villabebyggelse.

Området utgör ett från naturvårdssynpunkt värdefullt och representativt våtmarksområde omgivet av hävdade betesmarker, gamla barrskogar och lövskogar med typiska djur- och växtarter knutna till dessa biotoper.

Karsvreta träsk är en viktig del av grönstrukturen i Svinninge. Från Skåvsjöholm i söder finns ett stråk med koppling via Boda träsk, till Karsvreta träsk vidare ut mot Resarö ström, via Gränsridarvägen i söder eller Nantesvägen i öster. En vandringsstig löper runt Karsvreta träsk.

Området erbjuder varierade upplevelsevärden med gammal barrskog, utsiktsplats, fukt- och friskängar, betesmarker och ett varierat öppet landskap mot våtmarken. Genom naturreseptatet avsätts ett allmänt tillgängligt grönområde till nytta för boende i området, men det har också värden för friluftsliv och naturpedagogik för hela kommunen.

Kartor från 1900-talets början visar att träsket tidigare har haft en stor öppen vattenyta. Sjön dikades ut 1937 och är idag ett kärr, till stor del igenväxt med vass. Några små öppna gölar finns fortfarande kvar. Ett mål i skötselplanen är att på sikt öka den öppna vattenytan. Våtmarken tar emot dagvatten från omgivande bebyggelse och avvattnas via ett utloppsdike till Boda träsk. På grund av låg vattenföring kan syrebrist uppstå främst under vintertid, vilket påverkar vattenkvaliteten negativt framförallt under tidig vår.

Våtmarken är fågelrik och alla groddjursarter som finns i denna del av landet har dokumenterats i området. Det finns också en population av större vattensalamander. I Sveriges rapport för år 2007 enligt Artikel 17 i Habitatdirektivet anses vattensalamandern inte ha gynnsam bevarandestatus i någon av de biogeografiska regionerna den förekommer i och är därför särskilt skyddsvärd.

På norra sidan av träsket, mot Karsvretavägen finns betesmarker mot och skogsbeväxta betesbackar. Stora delar av dessa har tidigare varit åkermark och har

ett triviale fältskikt medan hävdflora återfinns i betesbackarna. Sedan mitten av 2000-talet är betet återupptaget tack vare Karsvretagruppen, en ideell förening, som har ett skötselavtal med kommunen.

Den östra delen av naturreservatet består av öppet kärr med säv och grenrör samt dungar av videbuskar. Inloppet från öster som består av ett rakt dike föreslås i skötselplanen göras om till ett meandrande vattenflöde för att fördröja och rena inkommande vatten. I öster utgör en stig i en dalgång med hassel och barrskog entrén till våtmarken.

På södra och sydvästra sidan möter våtmarken höjder med gammal barrskog som har höga naturvärden knutna till trädsiktet. Den skogliga signalarten granbarkgnagare finns på ett stort antal gamla granar. Sotlav, talticka och gammelgranslav är andra förekommande signalarter. Skogarna är lätta att ströva i och erbjuder fina naturupplevelser för besökare. Anslutning med parkeringsmöjligheter finns via Gränsridarvägen.

I väster omfattar reservatet ett dalstråk med utloppet från träsket till Bodasjön, omgivet av tidigare betesmarker och med anslutning via en stig till Hästängsuddsvägen.

I den naturvärdesinventering som ligger till grund för strategin för de gröna frågorna i Österåker (Ekologigruppen 2011) har Karsvreta träsk bedömts vara en våtmark som har naturvärden av kommunalt intresse och som bör restaureras och återskapas med bete. Skogsstyrelsen har klassat delar av området som nyckelbiotop. I den nationella våtmarksinventeringen har Karsvreta klass 3.

Ärendets beredning

Inför valet 2010 bildades ett naturnätverk, Karsvretagruppen. Där ingår boende i området, Naturskyddsföreningen, Åkersberga trädgårdsförening och Österåkers fornminnes- och hembygdsförening. De har arbetat med skötsel av området och opinionsbildning för att skydda området som naturreservat. Under 2011 får Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för bildande av ett naturreservat. En naturvärdesinventering och förslag till skötselplan togs fram av Calluna AB. I december 2012 fattades beslut att inrätta ett naturreservat. Uppdraget omfattade också att samordna reservatsbildningen med pågående detaljplaneläggning i angränsande områden. Under sommaren 2013 hölls samråd med ett förslag till skötselplan där det inkom många synpunkter från boende och föreningar.

Österåkers kommun har i enlighet med 24, 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skickat förslaget till naturreservat med tillhörande skötselplan på remiss till berörda sakägare och myndigheter.

Kommunens bedömning

Karsvreta träsk utgör ett från naturvårdssynpunkt värdefullt och representativt våtmarksområde omgivet av hävdade betesmarker, gamla barrskogar och lövskogar. Det är en våtmark av kommunalt naturvärde. Alla groddjursarter som förekommer i denna del av landet inklusive stor vattensalamander har dokumenterats i området.

Området finns upptaget i det program för tätortsnära natur, *Aldrig långt till naturen*, som Länsstyrelsen på uppdrag av regeringen har tagit fram i samarbete med kommunerna. Enligt programmet bör kommunen skydda området som naturreservat.

Området är en viktig del av ett gröstrukturstråk i Svinninge. Genom sin storlek och sin variation av naturmiljöer har området även betydelse för friluftsliv och rekreation på kommunal nivå. Det är ett tätortsnära grönområde som är tillgängligt för skola, förskola och möjligt att nå med allmänna kommunikationer.

Förenlighet med översiktsplanen och hushållningsbestämmelser

I kommunens översiktsplan antagen 2006 är området utpekad som ekologiskt känsligt område. Ett planprogram för Svinninge färdigställdes december 2005. I tillhörande MKB beskrivs Karsvreta som ett större grönområde som ska bibehållas. Kommunen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken.

Miljö kvalitetsmål

Reservatsbildningen bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* genom att skyddsvärd skogsmark får ett långsiktigt skydd. Reservatsbildningen bidrar också till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Myllrande våtmarker* samt *Ett rikt växt- och djurliv* genom att ge våtmarksområdet och floran och faunan i reservatet ett långsiktigt skydd. Även målet för *God bebyggd miljö* berörs då ett tätortsnära grönområde avsätts för rekreation och naturupplevelser.

Intresseprövning

Kommunen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden och värden för rekreation finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk. Privata markägare i anslutning till reservatet är beredda att avsätta en del av sina fastigheter till reservatet under förutsättning att bebyggelseplanerna i omgivande detaljplaner kan fullföljas.

Bilagor

- A. Karta med naturreservatets avgränsning
- B. Skötselplan